

На черговому засіданні Президії НАН України 27 вересня 2017 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь провідного наукового співробітника відділу гідрогеологічних проблем Інституту геологічних наук НАН України доктора геологічних наук О.Б.Климчука «Розвиток теорії гіпогенного карстогенезу: наукові та практичні застосування».

В обговоренні доповіді взяли участь перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г.Наумовець, директор Державної установи «Науково-інженерний центр радіогідроекологічних полігонних досліджень НАН України» академік НАН України В.М.Шестопалов, академік-секретар Відділення наук про Землю НАН України, директор Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім.М.П.Семененка академік НАН України О.М.Пономаренко, голова Південного наукового центру НАН України та МОН України, директор Фізико-хімічного інституту ім.О.В.Богатського НАН України академік НАН України С.А.Андронаті.

Президія НАН України зауважила, що у доповіді висвітлено принципово новий підхід до вивчення генезису карстових утворень як на поверхні, так і на певних глибинах, який зумовив перегляд уявлень про природу карсту багатьох регіонів у світі, й засвідчила, що вивчення процесів карстоутворення є важливим з точки зору можливостей розміщення на певних територіях майданчиків для будівництва промислових та житлових об'єктів, об'єктів інфраструктури, сховищ радіоактивних та токсичних відходів тощо. Підкреслювалося, що детальний аналіз проявів карсту на промислових майданчиках Кримської і Азовської АЕС свого часу став беззаперечним підґрунтям для припинення їх будівництва. Крім того, обґрунтовані доповідачем нові теоретичні підходи до виникнення карстових утворень суттєво розширюють геолого-пошукові критерії карстових масивів на наявність вуглеводнів, рудної сировини, термальних вод тощо.

Наголошувалося, що теорія гіпогенного карстоутворення має високий потенціал практичного використання у розвідці та видобутку вуглеводнів і ряду рудних корисних копалин, що вже реалізується компаніями Петробраз, Воторантум і Шелл у Бразилії і Канаді та при дослідженні ресурсів карстових підземних вод у штаті Техас (США).

Було рекомендовано, зважаючи на широке застосування результатів наукових досліджень процесів карстоутворення в багатьох країнах, привернути увагу Мінприроди, Мінрегіону, інших зацікавлених відомств та організацій щодо можливості використання цих наукових розробок для вирішення практичних завдань у галузі охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки та розвитку мінерально-сировинної бази. Також беручи до уваги глобальний характер проблем, на вирішення яких спрямовані наукові дослідження карсту, необхідно також активно долучати до їх проведення різноманітні міжнародні організації.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

Далі учасники засідання заслухали і обговорили доповідь завідувача відділу кольору та будови органічних сполук Інституту органічної хімії НАН України члена-кореспондента НАН України О.О.Іщенка «Дизайн і фотоніка сучасних перетворювачів світлової енергії на основі поліметинових барвників».

У доповіді та виступах першого віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г.Наумовця, завідувача відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академіка НАН України А.Г.Білоуса, заступника директора з наукової роботи Інституту фізики НАН України члена-кореспондента НАН України А.М.Негрійка, директора Інституту органічної хімії НАН України члена-кореспондента НАН України В.І.Кальченка, академіка-секретаря Відділення хімії НАН України, директора Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України академіка НАН України М.Т.Картеля, заступника міністра освіти і науки України доктора фізико-математичних наук М.В.Стріхи, академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України В.М.Локтева було поінформовано про значні результати фундаментального і прикладного характеру, що спрямовані на створення нових перспективних органічних барвників для інформаційних технологій, нелінійної оптики, лазерної техніки та медицини.

Зокрема, встановлено фундаментальні закономірності між будовою барвників і їх фотофізичними властивостями, закладено фундамент молекулярної люмінесценції поліметинових барвників та проведено синтез таких барвників, які характеризуються високою фото- і термостійкістю.

Відзначалося, що наукові дослідження у цій галузі дали змогу вирішити низку прикладних завдань, пов'язаних з перетворенням світлової енергії, а саме:

- створено захисні світлофільтри від лазерного випромінювання;
- розроблено фоточутливі нанокompозити для голографічних реєструючих середовищ, композицію для систем ідентифікації інформації.

Відділенню хімії НАН України було рекомендовано визначити найбільш перспективні напрями подальшого розвитку таких досліджень, що дасть можливість отримати результати, які вже у найближчому майбутньому можуть стати основою сучасних інноваційних технологій у багатьох галузях економіки, а також шукати шляхи для координації та налагодження спільних комплексних досліджень за згаданими науковими напрями з академічними установами та вищими навчальними закладами.

Було прийнято проект постанови з цього питання.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію щодо стану підготовки заходів з відзначення 100-річчя НАН України; про черговий моніторинг стану реалізації Концепції розвитку НАН України, а також проаналізовано виконання завдань з урахування висновків і рекомендацій міжнародного аудиту системи досліджень та інновацій України; про вибори президента Російської академії наук; про проведення у Міжнародному виставковому центрі Міжнародного форуму «INNOVATION MARKET»; рекомендувала для розгляду та затвердження Комітетом з Державних премій України в галузі науки і техніки список молодих учених НАН України, які восени 2017 р. успішно пройшли атестацію на здобуття стипендій Президента України для молодих учених; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.